

Imprimat legal

29. APR 1927

CIMBORA

6.
EVF.
IV. 20.
MEGJELE-
NIK HAVONTA
3-SZOR MINDEN
HÓ 1, 10 ÉS 20-ÁN

FŐSZERK.

BENEDEK
ELEK

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓD-
ÁLLAMOK EGYETLEN
MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI
GYERMEK
LAP-
JA

12
SZÁM

19
2 példány

Biblioteca Univărsităților

Cluj

Májusi hajnalodás

IRTA: TOMPA LÁSZLÓ

Tavaszi szél táncol
Végig a világon...
Bánatomat én is,
Bizony, sutba vágom.

Elöttem kelő nap,
Mögöttem kis erdő —
Valamennyi ringó
Ága: csupa bimbó,
Friss rügy napra fejlőd!
Pedig a fák közt is
Mennyi korhatag van!
Cconkák, sébesültek...
(Sebeik viharban
Keletkeztek hajdan.)
De azért az erdő
A tavaszt megérzi —
Csak te, árva lelkem,
Te lennél hitetlen, —
Csak te félnél élni?

Végy példát a fákról:
Im, hogy megújulnak,
Ujultan találjon
Téged is az új nap!
Téli búd ruháját
Cseréld üde zöldre,
Szükség a reményszin
E szomorú földre,
Lásd, letről a város
Éppen ide látszik —

Tornyain, tetőin
A nap ködbe játszik.
Embecrek a ködben
Küzködnek rogyásig.
Napestig a jármot
Úgy hordják szegények,
Hogy már azt se tudják,
Vajjon mért is élnek?
Minden kis utcájuk
Kinnal van kirakva.

Hát, csak hajts ki, lelkem,
Légy egy mérhetetlen
Koronáju nagy fa.
Én pedig a várost
(Amíg tart az álom)
Sietős munkában
Házról-házra járom.
Mindenütt egy zöld ág...
Mind-mind egy élesztem,
Hogy egy ág azoknak,
Kik búsulni szoktak.
Okvetlenül jusson
Hogy mindnek, ha ébred,
S kinéz a világba,
Bánatát deríteni
Legyen egy-egy drága
Kedves május-ága.

(Székelyudvarhely.)

Sonkás Lakatos János

Irta: Gál Lajosné.

A gyerekek vacsora után körülülték a nagy ebédlő asztalt és szorgalmasan tanulták a más-napi leckét. A nagy cserépkályhában vigan durzsoltak a lángok és más zaj nem is hallatszott.

A széles ablakpárkányon ott ült Jancsi cica és kinézett a szép holdvilágos, havas tájra. Szokása volt, ez neki, fel sem tűnt senkinek. Nem is gondoltak rá, hogy vajon tényleg a havas tájat bámulja-e Jancsi, vagy az ablak közé betett sonka kötötte le figyelmét.

Azért hát egyszerre ütötte fel fejét mindenik gyerek a könyvből, amikor Józsi az ablak felé pillantva halkán szólt:

— Nézzétek Jancsit!

Jancsi két lábára ágaskodva, az első két lábával megfogta az ablak középtáján levő régi módi riglit és megkarta fordítani. De mivel fél-szemével a gyerekeket figyelte, egyszeribe újra visszaereszkedett régi helyzetébe. Mély álmot szimulált.

A gyerekek is össze intettek, hogy tegyenek úgy, mintha nem látnának semmit.

Kis idő múlva Jancsi megismételte a rigli-forgatást, de valamelyik gyermek kuncogva nevetni kezdett és a ravasz Jancsi újra úgy tett, mintha „mi sem történt volna”.

Csak később érezte magát olyan biztonságban, hogy megint munkához fogott. Most már sikerült neki a riglit megfordítani és az ablak felpattant.

Már nyújtotta is első lábát, hogy egy szép rózsaszínű sonkszeletet elrekviráljon, amikor a gyerekek hirtelen lefülelték a tolyvajt.

— Ezennel megtartjuk a keresztelőt, szólt nevetve Gyurka.

— Legyen a te neved mostantól kezdve, Sonkás Lakatos János.

— Éljen! Éljen! riváltak a fiuk kórusban.

— Ó máttól kezdve: Sonkás Lakatos János!

Le is preckeltek egy kis vízzel, amitől János úgy megijedt, hogy leugrott az ablak párkányról s eltűnt a nagy divány alatt.

Eltelt a tél anélkül, hogy Sonkás Lakatos János újabb csínyet eszelt volna ki.

Már a nyár is itt volt és a fiuk folyton azon törték a fejüket, miből tudnának ők egy kis pénzt szerezni, hogy tőkét gyűjtsenek egy futball labda beszerzéséhez.

— Csináljatok ujságpapírból stanieliket, azokat légyfogó enyvvel bekenitek és minden 5 drb. után jár egy leu, adta meg az eszmét édesanyjuk.

Volt is aztán stanieli-gyártás, hogy egy vármegye legyét el lehetett volna vele fogni. Minden elképzelhető helyre fel volt álitva egy-egy ragacsos torony és ugyancsak ügyelni kellett, hogy hozzá ne dörzsölődjék az ember.

A konyhában, az ablakpárkányon, legalább négy darab diszelgett. Ezekkel járta meg Sonkás János. A sült csirkehus illata esiklandoztta meg az orrát és beugrott a nyitott ablakon, hogy hirtelen elcsenjen egy ropogós cubákot, de egyik légyfogó éppen a hátára dőlt. Próbált megszabadulni tőle, de sikertelenül. Nyávogva futott ki az ajtón.

Észrevették a fiuk Sonkás János szerencsétlenségét és utána eredtek, hogy levegyék a szokatlan diszt róla. De János félreértette s üldözésnek minősítette az akciót és még eszeveszettebb futásnak eredt. A fiuk utána.

János egyenesen a konyhapadlásra rohant és eltűnt a annak tömkelegében. Itt már megálltak jóakarói.

— Ha olyan buta, hát szaladjon! — Mondta ki a szentenciát Józsi gyerek.

A lepadozatlan padlás gerendáin nem volt kedvök átugrándozni.

Eltelt pár nap, János nem adott magáról életjelet. Ott gubbasztott étlen-szomjan a padláson. Cincoghattak körülötte az egerek, ő ugyan nem tett kárt bennök. Egyszer mégis csak megunt János az önkéntes száműzetést; mint valami bünnös, úgy somfordált le a padlásról. Amikor a fiuk meglátták, harsány nevetésbe törtek ki, olyan keserves volt az ábrázatja. Csupa maszat volt az arca, mert sokszor hátrafordult és le akarta húzni a légyfogó zacskót. Olyankor egy kis enyv mindig ragadt a bajuszára és arcára.

— Szegény János! Ki lehetne pödörni a bajuszát, szólt részvételt Palika.

János úgy nyávogott és olyan esdekelve nézett a fiukra, mintha csak azt mondaná: — Szabadítsatok meg ettől a cukorsüvegtől, én soha életemben nem adom fejemet a zártörő mesterségre és csirke húst sem óhajtok enni.

Megfogták hát a megtört Jánost és leszedték róla a megunt diszt.

— Most már megtarthatnók a második keresztelőt, jegyezte meg bölcsen Józsi.

— Elnevezhetnők őt: Légyfogó Jánosnak. De mivel a cica pár nap alatt lemosta magáról az enyvét s fehér szőre újból csakugy csillogott-villogott, a fiuk lemondtak az újabb keresztelőről és maradt az ő neve mind a mai napig: Sonkás Lakatos János.

(Alsógáld.)

Róka koma

Nóta, nóta, régi nóta e nóta:
Állatok közt legravaszabb a róka,
Farkas komát ezerszer is becsapta,
Hozzá: ki is nevette az ebadta!

Nóta, nóta, régi nóta e nóta:
Egyszer mégis megjárta ám a róka
Farkas helyett őt fogta meg a csapda:
Ugy kell neked, hát csak ülj ott, ebadta!

E—ó.

Tamás érdeklődik

(Hogyan éltek a régi emberek?)

II.

Tamás: Olyan különös álmom volt az éjszaka! A régen elmúlt világ embereit láttam magam körül. Egy nagy fatörzsön lovagoltam, még sarkantyú is volt a meztelen lábamra kötve. Gyorsan ragadt lefelé a folyó vize. Eleinte jól éreztem magam: majd két oldalt egy-egy krokodilus kapaszkodott a lábamba. Azért nem buktam le a fatörzsről, mert egyforma erővel húzták jobbra-balra. Segítségért kiáltottam és erre felebredtem.

Apa: Este nem szeretek veled beszélgetni még egyszerű dolgokról sem. Álmodban átéled a beszélgetés anyagát. Te is felesaptál csónakosnak, mert a multkor a vízi közlekedés régi, esz-közeiről beszélgettünk. Azt hiszem, álmodban nagyon féltél, csak restelled bevallani. Hátba még valóban visszarepültél volna a régi világba. Sok gonddal élünk ma, de nem volna jó pár évezreddel visszamenni, vagy a vad nepek közé költözni. Mi már nem tudnánk ott élni. Ami távolról szépnek és érdekesnek látszik, az közelről ijesztő és veszedelmes volna. Amikor a te örökös vágyakozásodat hallgatom, idegen világok iránt mindig a mély tengeri állatokra gondolok. Azoknak a teste ugyan felépítve, hogy kibírja a fölüli levő vízréteg óriási nyomását. A külső nyomást hasonló belső nyomás ellensúlyozza. Ha a mélyből felrántjuk ezeket az állatokat, idegen világba kerülnek szegények. A belső nyomás megmarad a külső sokkal hevesebb. Mit gondolsz, mi történik velük.

Tamás: Szét kell pukkadniuk. De az emberrel is ilyesmi történik kisebb mértékben, ha magas hegyre megy. A finom hajszálerek megrepednek: orrán, száján elindul a vér. Te magyaráztad egyszer, hogy mi is egy tenger, a levegőtenger felekén élünk. Itt lenni nagy a nyomás, odalent kisebb. De nem értem, hogy miért alkalmaztad ezt a hasonlatot a régi világra vagy a vad népekre. Csak nem gondoltod, hogy ott megbuknának?

Apa: A világért sem gondolok ilyesmire. De azt hiszem, hogy nem tudnál ellenállni a fenyegető veszedelemnek. Minden vidék és minden korszak megteremti a maga nemzedékét. Ha más korszak nemzedéke vonul oda, nem találja a he-

lyet. Mindenfelől veszedelem fenyegeti. Testének nincs ellenállási ereje a járványokkal szemben. Mielőtt élni akaró csira prédának tekintik: belé költözködik és szétmarcangolja. A forró vidékre költözködő emberek nagy része nálunk ismeretlen járványnak esik áldozatul. A sárgaláz, az álomkór nálunk csak hirből ismeretesek, sőt nagyon ritka vendég a pestis és a kolera is. Az ottlakók ellenállóbbak, mert olyan ősök maradvékai, akik szívesen ellenállottak a betegségnek. A gyengék a betegségre hajlamosak nem igen hagytak utódot hátra, mert lekaszálta őket a halál. Pusztit köztünk is a betegség, de nem olyan kiméretlenül. Jobban pusztítanak azok, melyeket mi szálítottunk nekik: a mi betegségünk ellen a testük nem volt felvértezve. A régi világban nemcsak a betegségek, hanem a szokások, intézmények támadnának meg bennünket.

Tamás: Néhány jó baráttal és kitiűő fegyverekkel bátran lehetné azért közöttük járni. Ha elsütünk egy puskát, ha felállítanánk egy gépfegyvert, senki sem merne felénk közeledni. Jó napos domboldalon sátrat vernénk, bekerítenénk: olyan volna az, mint egy kis vár.

Apa: A várból el kellene menni ennivalót szerezni, erdős vagy mocsaras területekre. Forró vidéken a rovarok, különösen a szunyogok, sok betegséget oltanának beléd. Felkeresnének azok különben a várban is. Ellenük nem használna a gépfegyver semmit. Aztán más veszedelem is leselkedik, mert látom, a szunyogoktól nem nagyon félsz. Akár a régi világba repülnél vissza, akár a vademberek közé jutnál, hamar rájössz arra, hogy ezek a műveltség alacsony fokán álló emberek jobb érzékszervekkel rendelkeznek, mint mi. Testük is rugnyosabb a miénkénél. Az elleniséget messziről észreveszik, minden zörejre felfigyelnek; te nem látnál még semmit, ők már figyelnek; te nem látnál még semmit, ők már figyelnek; te nem látnál még semmit, ők már figyelnek. Alkalmos pillanatban megrohannának. Hiba huzgálják az európai gyermek fülét, ha engedetlen, vagy nem figyel valamire, a hallása sohasem lesz olyan tökéletes, mint a vademberé. Nem megvetendő ellenség a kezdetleges fegyverekkel harcoló műveletlen ember. Ha a puskás ember felé a sűrűből odarepül egy kis tüske, nem is fordít rá nagy gondot. Kis sebet cjt, nem is fájdalmas, de néhány perc vagy legfeljebb egy-két óra múlva már szörnyű fájdalom kinozza: akkor érti meg, hogy a tüske vége meg volt mérgezve. Ha ilyen

veszélyek között kellene sétálnom, megköszöném. Én már hozzászoktam a rendőrhöz és csendőrhöz.

Tamás: Erről a tuskéről még nem hallottam. Rádobják az emberre a fa tetejéről?

Apa: Ráfújják. Képzeld el egy olyan fajta csövet, mint a mi bodzafa puskánk. Benne van a mérgezett tüske. Csak jó erősen bele kell fújni a furulyába és száját az ellenség felé irányítani: hangtalanul repül a kis tüske mérges hegye, befuródik a testbe. A seb néha csak akkora, mint egy tűszúrás. Ezt a tuskét közléről repítik. Távolabbról megnyilazhatják az embert. Sok vidéken a nyílhegy végén is mérge van; az ember válogathat a mérgek között és kívánhat állati vagy növényi mérget. Több a valószínűség, hogy növényi mérget kap a testébe. Én köszönettel mind a kettőt visszautasítom. Különösen az bántana téged, hogy nyugodtan nem lehetne sétálni és beszélgetni. Kellemetlen, ha az ember örökké jobbra balra csavargatja a fejét és mi közben kimeresztett szemmel figyel a gyanús pontokra; egyszerre felülről kapja a veszedelmes lövést. Nem nekünk való mulatság ez, fiam.

Tamás: Ezek az emberek bizonyára egymásra is vadásznak. Nagyon szomorú lehet az életük: örökös nyugtalanság és bizonytalanság. Azt nem értem, hogyan volt kedvük dolgozni. Mert nagyon sokat kellett dolgozniuk. A forró vidéken mindenütt erdő és erdő: kezdetleges eszközökkel nekiálltak a faóriásoknak és évekig tartott, míg szabad területre tettek szert.

Apa: Ma nem vagy eléggé találékony. Már ezért sem boesáthatnálak közéjük. Nem vágják ők egyenként ki a fákat; sohasem értek volna így célra. Ágakat vagdosztak le és vártak, amíg megszárad. Némely vidéken mély gyűrűket hasítottak a fák derekán; ezzel a gyűrűvel meggyilkolták a fát. A perzselő nap kisáritotta a levágott galyakat, a megölt fákat. Ekkor meggyújtották az erdőt s égés után csak ki kellett tisztogatni: előtűk volt a kitűnő termő föld. A földet nem trágyázták; pár év múlva észrevették, hogy nem terem elég bőven; újra kezdték az erdőirtást, az elhagyott földet pedig visszafoglalta az őserdő.

De ez már magasabb fejlődési foka volt a régi világ embereinek. Az első ősök meggöngnyedt testűek, lopva surrantak az őserdő ezer veszélye között, lesbe álltak a folyó partján, hogy leüthessék a vízhez közeledő állatokat. Majd csapatokba verődtek és üzőbe vették a nagyobb vadakat is. Flukákat feszítettek ki, kelepceket állítottak fel, vermeket ástak. A megsebesült vad áldozatul esett. Hyeikor pár napig volt ennivaló bőven, majd beállottak a szükség napjai. Azt hiszem, di-első ősünk gyakran változtatták testsúlyukat. Néha a megpukkadásig jól laktak, több szerencsés vadászai után meg is hiztak, majd a szűkös na-

pokban erős soványító kurát vettek, de akaratlanul, mert a hiúság nem nagyon bántotta őket. Egy dolgot irigyelhetsz tőlük: a lakásukat. Különösen tévesz nekem az, hogy egyes törzsek fákra laktak. Mit gondolsz, milyen jól eshetett a fára épített kunyhóban ringatózni, ha a szél hajtogatta a fa derekát. Úgy érezhették magukat, mint a gyerekek a bölesőben.

Tamás: Már megint tréfálsz. Kellemetlen lehetett az a lakás. Ha jött a vihar, rettenetesen rázhatta a bennlevőket.

Apa: Bizony, le is potyoghattak. A gondos mamák esténként valószínűleg odakötötték gyermekeiket a faágakhoz, hogy a feltámadó szél ne rázza őket. Talán oda is ragasztották, hiszen némelyik madárfaj is megteszi: a fészekhez ragasztja fiókáit. De — ugy látom — nem kívánczol a fára épített kunyhóra. Laktak őseink közül sokan a vizen is. Cölöpöket vertek le és ezekre építették a kunyhókat. Jó lakás ez! Az állatok ellen védve van, sőt az emberek sem tudják könnyen megtámadni, mert nem áll mindig csónak a rendelkezésre. Persze, ennek a lakásnak is volt némi hátránya. Sok lehetett a szunyog. Viszont az volt az előnye, hogy a szeméket nem kellett messzire vinni. Az ügyetlen gyerekek azonban sokszor kikaphattak, ha valamit elvesztettek: a víz elnyelte örökre. Azaz dehogyan is örökre! A mi tudósaink felkutatják a régi szemétdombokat és örömmel ragadják meg azt az eszközt, amelynek elvesztése miatt talán keserves könnyeket hullatott valamelyik elődjük.

Tamás: Én azt olvastam, hogy barlangokban laktak a régi emberek.

Apa: Voltak vidékek, ahol a barlangok szolgálták szállásul. Nem utolsó lakás ez sem, ha egy kicsit sötét is. El lehetett torlaszolni a bejáratot. Laktak törzsek földbe vájt vermekben is; nagy utat kellett megtenniük az embereknek, amíg eljutottak a mai kényelmes lakásokhoz.

(Budapest.)

Veréb Jankó galambot fog

— Elmeséli ő maga. —

Merhogy látam a Cimborába, hogy Kavaller jango levelit és kinomtasa T. C. nagapam uram én es neki latorotam s en es mekirom hogy foktam kalambbot mikor még küzsdég legénke vótam hát az ugy vót hogy ot áltam a tornaconn s latom hogy edj szep fejer galamb

bérepen az udvarunkra otan leszál s inya kezdi az eso vizett mi eszegijüt vot edj godorbe no gondolám megáj ucsem vot még galambom sova eletembe megfoklak s galicgába zarlak minek jotél idegön portára ahajt ellé-

gerittek edj gereg kast kibe edes anyam tyukkott szogott ütetni kloroszkodom szép lasan az udvara a galamb csag ita ita avizet én meg csag orozgotam felléje no megáj csak idjál minyát béhorittlak galicgába duglak onét kiseum ereszek mig a villág s mékkéttnap hát én ugy es tevék ahogy gondollám nagy hirtelenjibe reja horitotam a kast de ojjan hirtelenylbe hogy puf hogy hasra estem hogy megnyekentem bellé de hát ki hite vóna, hogy a galambnak hátull es szeme vann és hasra vágótam ő meg hus elrepült hejj akki galambja nem tecet ez neköm ijjen csuful mék sova, sem jártam pedig sog orzákott s vilákot bejartam csak ugy csorgot rol-

182

lam az esőlé s ugy böktém mintha éides apám megagyabugyaltt vona pedig csag azutan agyabugyalt meg migorr hazajöt hát én nem a ruhám mijat böktém hanem azétt hogy a galambott nem tutam mekfokni mejhez hasonió jókot kévának nagyapám urannak es a cimboráknak es mind közönségessen no így még nem jártam kezitt csolkolja

Veréb Jankó.

Mekjedzem hogy a könvet mit ezétt az irásométt nyelek kügye el nagyapám uram s így címöztesse hogy Kavaler János naeságos urnál lagó Veréb Jankónak Buda-Pestenn a rozsadombonn Stancilli naesága s öcsükke urfi szomszészásgába. Mék ecker tisztellem.

* Ime, közzétettem Veréb Jankó levelét, s ha végig élvezteték, amikor nincs más dolgotok, igazítsátok helyre az ő iráshibáit s küldjétek be nagyapónak a helyreigazítást május 10-ig. Azok közt, akik e levelet leghelyesebben igazítják helyre, tíz könyvet sorsol ki Elek nagyapó.

A szegény ember és a róka

Apró unokáinak meséli: Elek nagyapó.

Volt egyszer egy szegény ember. Ennek a szegény embernek két ökröskéje s egy kicsi szántóföldje volt minden gazdagsága. Ez a föld is messze, kint az erdő szélén volt. Mikor termett gabonát, mikor nem: Elmegy egyszer a szegény ember szántani s amint szántogat, valami szörnyű ordítást hall, meg keserves vinyogást. Beszalad az erdőbe, hadd lássa, mi van ott. Hát, Uram. Teremtóm, még ilyet sem látott világán való életében! Egy lompos medve verekedett egy kicsi nyulacskával. Nagyot kacagott a szegény ember, hogy kacagásától zengett az erdő:

— No, — mondá — kenyerem javát megettem, de ilyet sem láttam, hogy a medve a nyullal verekedjék.

Héj, szörnyű haragra lobbant a medve. Azt mondta a szegény embernek:

— Megállj, te hitvány féreg! Azért, hogy kikacagtál, megölöm mind a két ökrödet, megöllek téged is!

De bezzeg a szegény embernek elment a kedve a kacagástól. Könnyörgött a medvének: csak estig ne bántsa. Estére megszántja a földjét, beveti buzával, legalább maradjon valami a gyermekeinek.

— Jól van, — mondta a medve — meghagyom az életedet estig, csak eredj szántani.

Visszament a szegény ember az ekéhez, de majd felvetette a nagy búbánat. Olyan szomorú volt, mint a három napos esős idő. Történetesen arra vetődik egy róka, köszön a szegény embernek s kérdi:

— Miért búsulsz, földi?

— Haj, né is kérdezd, róka koma, nagy az én bánatom! Amikor a szántást elvégzem, ide jön a medve s megöl engem is, az ökreimet is.

Mondja a róka:

— No, azért ne ereszd búnak a fejedet. Majd segítek én rajtad. Hanem aztán mit fizetsz?

— Hát én mit tudjak fizetni, — kesergett a szegény ember — mikor semmim sincs az égvilágán.

— Na, de mégis csak van valamid, — mondja a róka. — Ahol van ökör, van ott tyuk is, kakas is.

— Az ám, — gondolja magában a szegény ember — van a feleségemnek kilenc tyukja s egy kakasa, azt a rókának ígérem. Egyszeribe kez-

csaptak, megegyeztek, hogy a szegény ember kilenc tyukot s egy kakast ad a rókának, ha megmenti az életét. Azt mondta most a róka:

egy bokor mögé, s amikor jó a medve, kürtölök. A medve megijed, azt hiszi, hogy a vadászok jönnek. Még ő kér tégedet, hogy rejtss el valahová. De amíg estére kerekednék az idő, hozok én neked egy szenes-zsákot a szénégetőtől s abba a medvét belebujtatom. Akkor én előjövök a bokor mögül, kérdem tőled:

— Mi van abban a zsákban, te szegény ember? Mondjad te, hogy: szenes-tőke. — De már azt nem hiszem, mondom én. — No, ha nem hiszed, mindjárt elhiszed, mondjad te s vágd a fejszédet, ahogy csak tudod, olyan erővel, a medve fejébe.

Azzal a róka elszaladt s egy óra sem telt belé, hozott egy szenes-zsákot a szegény embernek, aztán elbujt a bokor mögé s várta a medvét.

Hát amikor a szegény ember elvégezte a szántást, jött csakugyan a medve, s messziről morogta:

— No, szegény ember, most vége az életednek. De bezzeg egyszeribe inába szállott a bátorsága, mert a róka a bokor mögül elkezdett kürtölni.

— Jaj, jaj, szegény ember, nem bántlak, csak bujtass el valahova.

— Én nem tudom, — mondja a szegény ember — hova bujtassalak, ha csak ebbe a szenes-zsákba be nem bujssz.

— Oh, de jó, — mondotta a medve — itt nem találhatnak meg a vadászok.

Hirtelen belebujt a szenes-zsákba, a szegény ember meg bekötötte a zsák száját. Akkor jött a róka, s úgy, ahogy megegyeztek, kérdezte, mi van a zsákban? A szegény ember mondta: Szenes-tőke. — A róka nem hitte, a szegény ember pedig fogta a fejszét — úgy rácsapott a szenes-tőkére, akarom mondani: a medve fejére, hogy egyszeribe szörnyet halt.

— No, te szegény ember, — mondotta a róka megmentettem az életedet. Ne felejtss el, hogy mit ígértél. Holnap elmegyek a kilenc tyukért meg a kakasért.

— Csak gyere, róka koma, gyere, — mondotta a szegény ember.

Gondolta magában: hiszen ha neked van eszed, van nekem is, tanultam tőled valamit.

Hazamegy a szegény ember, vacsorál, lefekszik, de jó hajnalban, amikor a kakas elkezdett kukorékolni, már jött róka, kopogtatott az ajtón:

— Itt vagyok, szegény ember, eljöttem a kilenc tyukért s egy kakasért.

— Várj csak, komám, várj, kiáltott a szegény ember, — egyszeribe felöltözöm.

De eszibe sem volt, hogy felöltözzék. Hevert tovább az ágyban s egyszerre csak elkezdett csaholni, mint egy kopó. Bekiált a róka:

— Talán bizony kopó van nálad, szegény ember?

— Jaj, lelkem komám, én nem tudom, honnét, honnét nem, két kopó az este besompolygott a szobámba s most nem bírok velők. Megszagoltak tégedet s reád akarnak törni.

Megijedt a róka, bekiáltott: csak addig tartsd vissza, míg elszaladok!

Bezögg, nem kellett neki sem tyuk, sem kakas. Szaladott, mintha szemét vették volna ki, árkon-bokron keresztül. Még talán most is szalad.

(Kisbácson)

Jön a kígyó!

Tina Endre (Zilah) rajza a Cimbora pályázatára.

A TAVASZ

A természet újraébredését mindig nagy örömmel üdvözölték az emberek. A két nagy ókori nép, a görög és a római külön is megünnepelte. Ezek a természetet tartották minden szép és jó dolog forrásának és az év minden szakában rendeztek ünnepeket, hogy figyelmeztessék a régiéket, mennyi minden jót köszönhetnek a természetnek.

A görögöknél minden városnak megvoltak a maga ünnepei. Dionysos tiszteletére négy ünnepet tartottak minden évben. Tavaszi ünnepe volt a legnagyobb. Ezt március végén tartották s jelentősége abban is nagy volt, hogy három napon át drámai versenyelőadások folytak. A tavaszi ünnepen az istenek kísérei kecskebőrrel szatyrosoknak voltak öltözve, az Istennek kecskebakot áldoztak s énekükben Dionysos hatalmáról, győzelmeiről emlékeztek meg. Később más hősekről is megemlékeztek. Ezekből a tavaszi ünnepekből alakult a dráma, mért a karvezető és egy szereplő között előbb párbeszéd fejlődött a tavaszról, Dionysosról, majd történeti eseményekről, majd a szereplők, a kar diszes kiállításával és a párbeszéd kifejlődésével alakul ki a dráma.

A római istenek ünneplése közül sok esett össze a tavasz ünneplésével. Mars, a latinok nemzetiségi istene, mint Romulus és Remus apja, a rómaiak ősapja, eredetileg a tavasz istene volt, ezért nevezték el róla a tavasz hónapját Mártiusnak. Idővel azonban a háboru istene lett. Főünnepe március hónapba esett. A neki bemutatott legnevezetesebb áldozat a suovetaurilia volt. Ez abból állt, hogy egész nyáj állatot vágtak le, máskor meg különféle fajtájukat szedtek össze egy-egy áldozatra, például sertést, juhot, bikát. Az áldozati állatnak hibátlannak kellett lenni s olyannak, amelyet még járomba nem fogtak. A pántlikákkal, szalagokkal, koszorúkkal feldíszített áldozati barmot szolgálta vezette elől. A hirdető kikiáltotta, hogy a be nem avatottak maradjanak távol, majd, hogy istenfelő csendben legyenek s aztán feláldozták az állatot.

Áldoztak még kalácsot, füstölőszert és italt. A régi itáliai népek nagy veszedelem idején azzal a fogadalommal iparkodtak az isteneket kiengeztetni, hogy egy tavaszi termést — embert, állatot, növényt egyaránt, felajánlottak nekik. En-

nek a tavasznak Ver sacrum (szent tavasz) volt a neve.

A növényeket és állatokat még abban az évben mutatták be áldozatul, a gyermekeket pedig körülbelül 20 év múlva utasították ki otthonukból, hogy új hazát keressenek maguknak. Sok nevezeték hagyta így el szülőföldjét Mars isten valamely szent állatjának — farkas, bika, farkály — vezetése alatt.

A legelső ilyen fogadalom Rómában a második pun háború idejében, Kr. e. 217-ben történt és 21 év múlva hajtották a fogadalmat végre.

Tavasszal ünnepelték Flóra istennő ünnepét. Április végén és május elején. A virágok, a virágnylás, a viruló ifjúság és a fiatalos mulatságok istennője volt. Színelőadásokkal és cirkuszi játékokkal ülték ünnepét. Az ünnepet floraliáknak nevezték. Ugyancsak áprilisben ülték meg Ceres, a tenyészet, földmívelés és gabona istennőjének ünnepét. Maia volt a tenyészet istennője, róla nevezték el a május hónapot. Pales, a pásztorok istennője ünnepét, a paliliákat április 21.-én, Róma alapításának évfordulóján, a pásztorünnepék ősi szokása szerint ünnepelték meg.

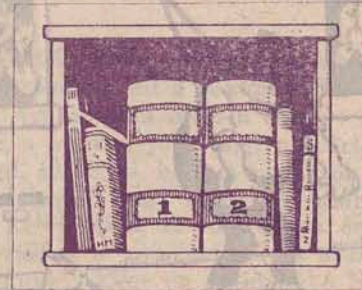
Az ünnepek véghezvitelére megfelelő vallásos szervezetek voltak. Ilyenek voltak a saliusok — táncolók. — Tizenkét + tagból álló szervezet volt. Fő kötelességük, hogy március havában Mars isten tiszteletére a városban ünnepi körmenetet tartsanak. Himzett ruhában, mellükre ércpáncélt kötvé, balkarjukon pajzzsal, ezeket a jobbjukon levő rövid lándzsával kengatva, szertartásos fegyvertánc és szent énekek közt bejárták a várost. A körmenet a városnak minden nap más pontján végződött.

A másik szervezet volt a mezei testvérek — fratres arvales. — Ezek szintén tizenketten voltak. Fő ünnepük május havára esett s három napig tartott, melyeken elől áldozati tulkokat vezetve, körmenetben vonultak ki a mezőre. A körmenet befejeztével engesztelésül táncoltak és szent énekeket zengedeztek.

Az áldozati oltárok eleinte gyepes hantból, földből, kőből készült emelvények voltak, később művésziesen hordták össze és építették fel azokat. Az európai népek leginkább május 1-ét ünneplik, úgy, hogy ezen a napon korán fölkelnek, a szabadba, parkokba mennek és vidám tréfák közt ünneplik a május elsejét. Ezek a legérdekesebb mozzanatai a tavaszi hónapok ünnepeinek és a tavasz megünneplésének.

A kíváncsi könyvmoly

A 8. számban közölt fejtőrá megfejtése

Hát, gyerekek, hogy is volt azzal a megfejtéssel? Törtétek-e erősen a fejeteket rajta, vagy egyszerűen rávágátok: ha mindegyik könyvnek 500 oldala van, akkor a kíváncsi könyvmolynak 1000 oldalon kell keresztülfurnia magát!

Ez pedig teves. Nézzétek csak meg jól még egyszer a képet! Az első kötet baloldalt áll és tőle jobbra a második kötet. Az első kötet első oldala természetesen jobboldalt van, míg a második kötet utolsó oldala baloldalt. Tehát a két könyv fedele érintkezik egymással. Mit csinál tehát a kíváncsi könyvmoly, akinek meg van a magához való része: keresztülrágja a két belső fedelet és békeálagyja a lapokat!

A két könyvnek különben is egyenként csak 250 lapja van!

Ugy-e ez nem jutott senkinek az eszébe?

Azaz hogy, igen. — A sok megfejtés között, amelyek hozzánk befutottak — (az aránylag kis szám azt engedi sejtetni, hogy sokan közületek, nem tudták megfejtetni) — *egyellenegy* jó megfejtést találtam.

Az ügyes megfejtő

Fischer Andor (Odorheiu)

akinek a kiadóbaícsi egy szép könyvet küld jutalmul.

A Cimbora könyvosztálya

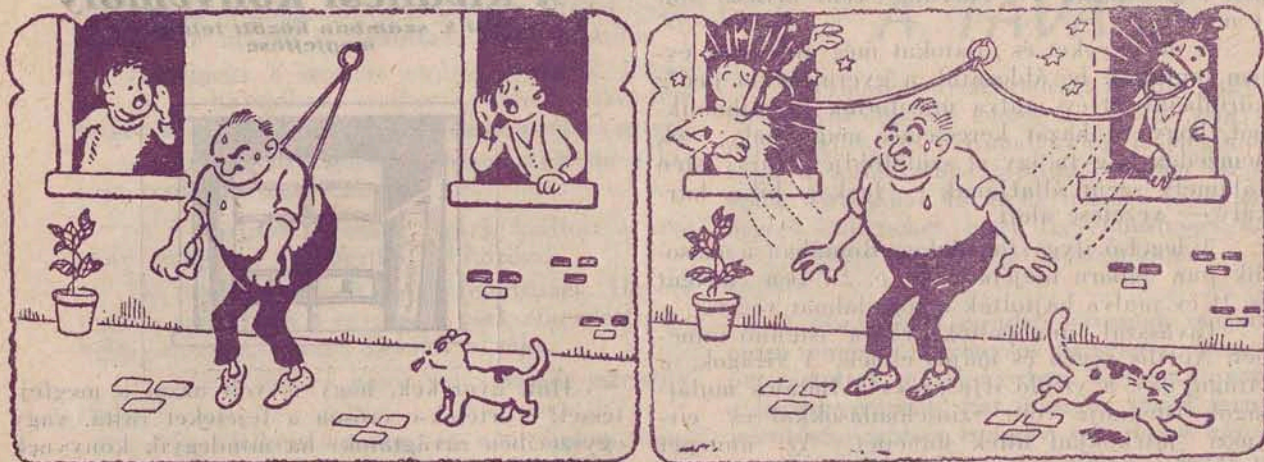
A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Tábornüz üzen	á 15— leu
Radványi K.: Horog István & Co	" 15— "
Sztrilich—Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	" 10— "
Butykó: Törvénytárgyarázat	" 15— "
Scherer: Próbaidős cserkészkönyve	" 15— "
Sztrilich—Mócsy: Tábori munkák	" 20— "
Radványi K.: Napsugárleventék	" 15— "
Kovács D.: Ballagómár	" 15— "
Scherer: Cserkészek könyve	" 15— "

Dugasz ur fogyókurája

avagy a két póruljárt szomszéd

(két képben)

Dugasz ur szörnyü kövér volt és mindenáron le akart fogyni. E célból a svéd tornához folyamodott és az elolvadásig gyakorlatozott. A Cirmos cica csodálkozva nézte, két szomszédja pedig csufolódo komandóval kísérte Dugasz ur kintlódását: Egy... kettő... egy... kettő... szólt

a komandó... míg egyszerre Dugasz urban elaljt a szusz... a két foggantyú kiesuszott a kezéből... s a két szomszédba belefagyott a szó...

Ellenben az összes csillagok fényes nappal ott szikráztak a szemük előtt...

Édesanya puliszkája

Irta: Czeke Vilma.

— Édesanyám, mi van ebédre? — kérdezte Juliska az édesanyját, amikor hazajött az iskolából.

— Turós puliszka, kislányom.

Juliska rosszkedvűen ült le az asztalhoz.

— Jaj, te mindig csak puliszkát főzöl. Erzsikééknel ma rántott csirke van és lekváros palacsinta.

— Hja, Erzsikének gazdagok a szülei, én pedig szegény özvegyasszony vagyok.

Másnap megint megkérdezte Juliska:

— Mi az ebéd ma, édesanyám?

— Puliszka édes tejjel.

— Jaj, megint csak puliszka! — szólt durcásan Juliska és hozzá sem nyúlt az ételhez. Édesanyja könnyes szemmel nézte.

— Már három napja nem kaptam napszámot, — panaszofta csendesesen maga elé. Pedig de szívesen dolgoz-nám éjjel-nappal, csak hogy neked mindened meglegyen. Ha holnap sem akad munka, nem tudom, mit eszünk.

Juliska rosszkedvűen, éhesen ült ki a kiskertbe, édesanyja pedig bejárta a falut. De hiába, sehol se kapott munkát a szegény özvegyasszony.

— Beteg maga, lelkem, nem való dologra. — mondták neki mindenfelé. Végre egy helyen mégis megszánták és adtak neki egy szakajtó kukoricalisztet ajándékba. A szegény asszony ezt is megköszönte és hazavitte.

De másnap bizony már csak üres puliszka várta haza Juliskát az iskolából. Juliska sirva fakadt, amikor meglátta:

— Jaj, inkább éhen halok, de nem eszem puliszkát többé életemben. Inkább elmegyek szolgálni.

— Isten áldjon, leányom... — szólt az édesanyja szomorúan.

Azzal már ment is Juliska. Ment, mendegélt, hát csak szembe jön vele egy öregasszony. Megkérdi Juliskát: — Hova, merre, lányom?

— Megyek, mert bajt az énség. Nem tudnál-e számomra valami szolgálatot? Szívesen dolgoz-nám bármit, csak puliszkát ne kelljen soha enni.

— Szerencsével jársz. — felelt az öregasszony — mert éppen ilyen szolgálatot keresek. De azt előre megmondom, hogy amelyik nap puliszkát mersz még csak kívánni is, megkeserülöd.

Megőrült erre Juliska. Jaj, dehogy fogja ő a puliszkát megkivánni!

Az öregasszony erre botjával háromszor megverte a földet. Hát a bot hirtelen seprűvé változott. Az öregasszony ráült, azután ráparancsolt Juliskára: Új fel gyorsan te is a hátam mögé. De jól fogózz ám, mert véged van, ha leesel.

Juliska szót fogadott, felült a seprőre s bizony szerencse, hogy jól megkapaszkodott, mert a seprő oly sebesen kezdett repülni, mint a szél. Sem látott, sem hallott, s már majd meghalt a rémülettől, amikor végre megállottak.

Egy nagy fekete kastély állt előttük, mellette nagy fekete tó. Leszálltak a seprőről, és a boszorkány így szólt Juliskához:

— Én a főboszorkány vagyok és ez itt az országom. Te anyámnak fogsz engem szólítani, és én lányomnak. Más dolgod nem lesz, csak az ételeket kell előttem mind végig kóstolnod, amikor betálatják. Jó étvágygyal kell enned, hogy én is megkivánjam. És azt is előre megmondom, hogy amelyik nap hűtlenségen kaplak, beledobnak ebbe a fekete feneketlen tóba.

Juliska örült, hogy ilyen könnyű dolga lesz, csak az esett nehezére, hogy egy ilyen rút öreg banyát kell anyjának mondania az édesanyja helyett. De hát mit volt mit tennie, ha egyszer már ide jött.

Az ételeket éppen betálaták és Juliska jóízűen kóstolta végig valamennyit. Volt ott mindenféle, csak éppen puliszka nem. Mire végig ért a százféle ételen, úgy jóllakott, hogy alig bírt mozogni. A boszorkány megdicsérte:

— Látom, jó étvágyad van és ezt szeretem, mert így én is többet tudok enni.

Igy volt ez néhány napig, míg nem egyszer csak azt érezte Juliska, hogy nem illik már a sok finom étel s napról-napra kevesebb étvágygyal kóstolt. Egy napon pedig már annyira meguntta, hogy csak éppen szájához vette a kanalat, az öregasszonyra meg már rá sem bírt nézni, és sehogyse jött ki a torkán, hogy anyámnak szólítsa. Meg is dorgálta érte az öregasszony:

— Mi van veled, hogy nincs semmi étvágyad? S talán bizony utálsz engem?

Másnap már hiába erőszakolta Juliska, végig se tudta kóstolni a sok finom ételt. Megharagudott az öregasszony szörnyen.

— Azért fogadtalak, hogy étvágyat csinálj nekem az evéshez, de így tönkre megyek. Erzem, máris fogy az erőm. Nemcsak hogy nem eszel, de még csak jobban elmegy az étvágyam, ha reád nézek.

— Nem jól érzem magamat, — felelte Juliska és igazat mondott. Fájt mindene és nem kellett az étel. Estére már alig állt a lábán és sirva feküdt le szép aranyos ágyába. Mennyivel jobb volt otthon a szalmazsákon! Álmában édesanyját látta. Kezében egy tál forró puliszka volt.

Másnap már rá se tudott nézni a sok finom étellel megrakott asztalra. Az öregasszony hiába noszogatta. Végre is sirva fakadt:

— Beteg vagyok és puliszkát etetném! Attól érzem, rögtön meggyógyulnék.

— Nem megmondtam előre, hogy amely nap puliszkát kívánsz, véged van? — förmedt rá a vén boszorkány.

Juliska nem ijedt meg.

— Megölhatsz, ha akarsz, de mi hasznod belőle?! Magam sem hittem volna, hogy a puliszkát egyszer még ennyire meg fogom kívánni.

— Igazad van, mi hasznom, ha megöllek. Inkább főzök neked egy kis puliszkát orvossággul.

Azzal kiment a boszorkány s egy-két perc múlva már jött is be egy tál friss puliszkával.

— Látod, magam főztem meg neked, csakhogy meggyógyulj, — szólt és letette Juliska elé az asztalra.

Juliska azonban alig izlette meg, kedvetlenül tette le a kanalat.

— Mi az, talán nem izlik? — csodálkozott az öregasszony.

— Nem olyan ez, mint az anyám főzése. Az ő puliszkája a legjobb a világon.

Ejnye, szédítette látatlan maeskája! Hát van neked más anyád is rajtam kívül? — kiabált a boszorkány.

— Csak egy anyám van. Egy édes jó anyám, az aki fölnevelt.

— Hát nem az utéán szédítelek-e föl?! Hát nem én etettelek-e, tömtelek-e minden jóval?

— Ettől bizony, de csak azért, hogy megjöjjön az étvágyad. Szegény jó édesanyám pedig... Óh én látatlan teremtés! Mennyit kellett szenvednie, dolgoznia értem. Még betegen is munka után járt, csakhogy a napi puliszkánkat előteremthesse. S én nem beesültem meg... — zokogta Juliska.

A boszorkány már nem bírt a mérgeivel. Felkapta Juliskát és beledobta a fekete tóba.

Nagy mérgeiben azonban vele együtt a botját is a tóba hajította, Juliska pedig a botba kapaszkodott és nem merült el, hanem csak ott uszott a vizen.

— Jaj, dobd vissza a botomat, dobd vissza a botomat! — kiáltotta a boszorkány kétségbeesetten, mert a bottal együtt elvesztette minden hatalmát, Juliska fölött.

Juliska azonban nem volt bolond, hogy a botot vissza dobja. Igen ám, de kiúszni sem mert, mivelhogy ott volt már az az egész boszorkányhad a fekete tó körül. Kérlelték, fenyegették Juliskát, de mindhiába.

Egyszer csak meglátja Juliska, hogy nem messze tőle egy szegény méhecske vergődik a vízben. Megszánta és a hajába tette, hogy ott megszáradjon.

— Jótét helyébe jót várj! — szólt a méhecske, amikor megszáradott. Te talán nem is tudod, hogy mi ez a bot, amely a vizen föntart. Hát figyelj; amíg en

nek a botnak a birtokában vagy, teljesülni fog minden kívánságod. De vigyázz, hogy háromnál több kívánságot ne kérj, mert ha már negyediket is kívánsz, nagy baj éri azt, akit a legjobban szeretsz.

Megörült Juliska és mingyárt azt kívánta, hogy kerüljenek ki a Boszorkányországból. Hát egyszerre olyan nagyra megnőtt a méhecske, hogy Juliska a hátára ülhetett. Azután mindketten repülni kezdték át a fekete feneketlen tavon s mé gazon is tul, oly sebesen, hogy Juliska se látott, se hallott, s mire a szemét kinyitotta, már ott voltak a szép napvilág alatti. Itt a méh megrázta magát s megint csak akkora lett, mint egy rendes kis méhecske s elrepült.

Ment, mendegélt a kislány, de nem akart az utnak sehogysem vége lenni. Ehes volt és alig várta, hogy az édesanyja főztjéből ehessék.

— Ejnye, hiszen még van két kívánnivalóm, — gondolta magában.

— Azt kívánom, hogy kocsim, lovam legyen!

Abban a pillanatban ott is volt előtte a gyönyörű hintó két gyönyörű lóval. Juliska beleült s jólesően dült végig a puha ülésen.

Csak úgy repültek a lovak. De egyszeresak gyermekesírás üti meg a Juliska fülét. Megállítja a hintót, hát látja, hogy egy szegény kisfiu jajgat a poros országúton. Két lábát levágta a hintó kereke.

Megsajnálta Juliska a szegény kis fiut, akit ő gázolt el és eszébe jutott, hogy volna még egy harmadik kívánnivalója. Igaz, hogy azt az édesanyja számára tartogatta, de most már hiába, nem nézhette a szegény szenvedő gyermeket.

— Légy ismét egészséges, — szolt, s a kisfiu rögtön talpra állott. Megköszönte a kisleánynak, hogy nem hagyta elpusztulni, azután eltűnt a szeme elől.

Juliska pedig visszaült ismét a kocsiba s most már igazán gyorsan hazaértek.

A viszontlátás öröme azonban nem volt teljes: szegény édesanyját ágyban fekvve, betegen találta.

— Csak hogy itthon vagy már, — szolt az édesanyja — oh mennyire vártalak! Már rég beteg voltam, csak neked nem szoltam, most meg napok óta nincs egy betevő falatom s nincs pénzem orvosságra, patikára. Oh miért is vagyunk ilyen nyomorult, szegények!

Juliskának kezében volt a bot, s bár eszébe jutott a méhecske értelme, hogy ne próbálja háromnál többször igénybevenni, mégis megpróbálta.

— Legyünk hát gazdagok! — kiáltotta.

Abban a pillanatban egy zsák arany gurult a lába elé. Örömmel kapott érte, hogy az anyjának mutassa, s hát az édesanyja halott! . . .

— Jaj, én vagyok az oka haláloznak, — zokogta Juliska s a halottra borult, hogy életrekeltse, de hiába, az édesanyja nem mozdult meg többé.

Amint ott sírdogált, és magát kárhoztatta, egyszer csak érzi, hogy egy könnyű kis kéz érinti a vállat.

Feméz, hát látja, csupa fényesség a szoba s az a kis fiu áll mellette, akit kocsijával elgázolt az úton.

— Könnyelműen tékozoltad el a második kívánságodat, — szolt az isteni gyermek, — mert gyalogszerrel is hazajöhettél volna. De a harmadikat a jó szivednek áldoztad és ezért most segíték rajtad.

Azzal odament a halott anyához.

— Ebredj föl, jó asszony, egészséggel! — szolt es eltűnt a zsoaból. A bűvös botot is magával vitte.

Juliska alig akart hinni a szemének. Az édesanyja mosolyogva nyitotta föl szemét, fölkel és magához ölelte leányát.

— Hát Istennek, ismét egészséges vagyok, most már megint mehetek dolgozni.

Csak most vették észre, hogy a zsák arany ott maradt ám a szobában. Többé nem kellett a jó asszonynak napszámba járnia. Szép házat, földet vettek és gazdálkodtak. Jó módban élhettek, de Juliskának azért a legkedvesebb ételle a puliszka maradt, jó székely juthatával, úgy, ahogy az édesanyja főzte.

(Budapest.)

Mackó koma

Búsul szegény mackó koma.
Nem sikerült a lakoma
Réges-régen.
Szeme zöldet, veresét lát,
Hogyha így tart még ez tovább,
Meghal éhen.

Gulyát, ménest kerülgeti,
De csak nem sikerül neki
Hozzá férni.
Vigyáznak ám a pásztorok,
Bizony, bizony, nehéz dolog
Így megélni!

Mackó koma, hallgass reám,
Nézd, csak mi van a cserefán:
Tele makkal!
Jó a makk is, ha hús nincsen,
Jobb ezt enni, mint semmit sem — —
Érd be azzal!

A „farkaskölyök” cserkészszet

Írta: Lajos bácsi.

A próbaidő alatt a farkaskölyöknek sokat kell ám tanulnia. Megtanulja vezetőinek, törzsének, a saját lakásának pontos címét s az oda vezető utat. Megismeri a farkastörzs szervezetét és törzsének színeit. Tudja egy törzsből (falkából) való testvéreinek törzsbeli nevét és vázlatosan Maugli történetét. Ismeri a fontosabb sipjeleket és pontosan tud azoknak engedelmesskedni. Megtanul legalább 10 dalt és tud néhány játékot.

A fontosabb sipjelek ezek: egy hosszú (—) fütty azt jelenti: figyelem. A gyülekező, a „gyere ide” hívás jele: — — (vagyis két hosszú és egy rövid fütty). Az „állj” jele: . — (egy rövid és hosszú fütty). A „siess” jele: . . . (három rövid fütty). A „körhöz” sipjele: — . — (egy hosszú, egy rövid, egy hosszú fütty).

Ezenkívül meg kell tanulni a különféle kötéscsomókat s azt is kell tudni, hogy melyik mire való. Jó csomó az, amelyik magától ki nem oldódik, sőt annál jobban feszül, minél nagyobb a megterhelés, de munka után azonnal könnyen kioldható. A rossz csomó éppen az ellentéte: kioldani alig lehet, ellenben magától éppen akkor bomlik ki, amikor nem lenne szabad. A fontosabb csomók: 1. az egyszerű csomó, 2. a kettős csomó, 3. a halászcsozó, 4. a szorító nyolcas, 5. a hurok, 6. a rövidítő köté.

Ha a farkaskölyök az elmondottakat részletesen tudja s erről bizonyosságot (vizsgát, próbát) tett, következik az *avatás szertartása*. A régi farkaskölyök egy külső és a felavatandók egy belső körben családonként felállanak. Az avatás bekezdő és befejező szertartása egyezik a főtanácséval.

A vezérfarkas röviden, mesészerűen szól a felavatandókhoz. Ezután családonként leteszik az ígéretet.

Mivel a farkas vakon születik, a jelöltek szemüket nyakkendővel bekötik. A vezérfarkas odalép s leoldja a kendőt. Ezután a jelöltek törzsbeli neveikre a vezérfarkas kezébe leteszik az ígéretet. A vezérfarkas a jelölteknek egyenként átadja a jelvényeket, a totemet nyakába akasztja, melyet ezután a közös munkánál állandóan viselnie kell. Ez becsületének jelképe. Azután balkezét fog s azt mondja: „Tedd, ami tőled telik!” — A farkaskölyök: „Megteszem, ami tőlem telik!” — A vezérfarkas: „Bizom benned!” Aztán minden most felavatott farkaskölyök a törzs toteme elé lép s a balkezelével érinti azt. Ezután a vezérfarkas felszólítására a többi farkaskölyök nagy üvöltéssel üdvözli az újjaman felavatottakat. Most a következő farkascsalád tesz le ígére-

tet hasonló szertartással. Az ígéret befejeztével a vezérfarkas újból figyelmezteti az új farkaskölyöket az ezzel vállalt kötelezésekre s így a törzstanács szertartásával bevezetik az avatást.

Igen fontos a *totem*. Toteme van a farkaskölyöknek, a családnak, a törzsnek. A totem a becsületnek, a tudásnak, a szeretetnek, a jellemnek jelképe. A totem szent és sérthetetlen. A totemet kiki maga készíti. Az egyéni totem egy kis nyakba akasztható bőrzacsó vagy bőrdarab, melyre a farkaskölyök totemképe (törzsbeli neve) van festve. A totem rendes körülmények között az ing alatt viselendő. A totemtől való megfosztás a legnagyobb büntetések egyike. Toteme nélkül felavatott farkaskölyök a közös munkában nem vehet részt.

A család toteme egy cserkészbot végére tűzött festett, vagy faragott farkasfej. A fej tövéből a család színében (pl. a Szürke családé szürke, a Barnaé barna) annyi szalag lóg le, ahány tagja van a családnak.

A törzs toteme hasonló a családéhoz, de díszesebb, nagyobb és szimbolikus jelkkel van körülvéve. A rajta levő szalagok: a törzs színei és minden családnak egy-egy szalagja.

A falka toteme ehhez hasonló, de egyszerűbb.

A MÁRCIUS HAVI REJTVÉNYEK MEGFEJTÉSE:

7. szám: Pótlórejtvény: Ami késik, nem mulik. Névrejtvény: Sebők Zsigmond.

8. szám: Pótlórejtvények: 1. Balázs Árpád, 2. Kolimbusz Kristóf, 3. Damjanics János, 4. Jósika Miklós, 5. Nagyenyed. Szémrejtvény: Megenyhült a lég, vidul a hator.

9. szám: Pótlórejtvények: I. Szondi György, II. Petőli Sándor, III. Gyulaféhevár. Névrejtvények: Makkai Sándor. Áldja meg az Isten.

Megfejtették:

Novák Béla, Dávid Erzsike, Stein Ica, Antal Ilonka, Szilágyi Firi, Karakas Pityu, Rosinger Sándor, Gellért Józsa, Schwartz Pál, Serester Anna, Hammer Dávid, Polony Gizella, Roubicek Eila, Mihájlóvits Irén, Sára Emi, Molnár Irénke, Perl Léczi, Szili György, Nagy Ferike, Gombos Lenke és Ödön, Sándor Gyuri, Horváth Sárka, Árvay Gábor, és Klára, Salamon Jucika, Kemény Anci, Minier Tibor, Csizsár Pál, Boez Károly és Magda, Suni Gizé, Telegdi Veress Loránt, Szabó Piroska, Szentmár

teni Kálmán, Merk Böske, Schäffer Gyuri, Petrás Sándor, Némegy Loneika, Huszár Mária, Kiss Károly, Nagy Zita, Fritsch Ferencz, Nagy Ferike, Borsoss Sámuel, Szepessy Zoltán, Szentpétery Endre, Szentpétery Gyuszi, Szentpétery Elemér, Scheidl Annus, Szili György, Szőke Juci és Piri, Markovits Edith és Dusi, Hoffmann Zsuzsa, Kendefi András, Rend Gyula, Kovács Piroska, Sэфalvy Márta, Csonka Irén, Szepessy Zoltán, Dubb Árpád, Incze Ernő, Dávid Erzsike, Kovács Mancsi és testvérei, Pálffy István, Máthé Borcsa, Rosinger Sándor, Sigmund György, Hegedüs Zsiga, Fischer Andor, Gyenge Dezső és Ibolyka, Hermann Lili és Tibor, Bornemisza Katalin és István, Boruzs Andor és Béla, Kemény László, Radó Mária, Szabó Kari és Szilu, Szegedy Piroska, Horváth Sárka, Beretzyk András, Gombos Lenke, Markovits Edith és Dusi, Benedek Edith, Vásárhelyi Judith, Molnár Irénke, Beck János, Zsuzsi és Erzsi, Kiss Pál, Szili György, König József, Tóth testvérek, Szőke Juci és Piri, Kovács Piroska, Tóth testvérek, Csia Gyurka, Fritsch Ferencz, Mihályovits Irén, Bíró Ilke, Kovács Magda, Katóka és Ienka, Kaesó Gazsika, Merk Erzsébet, Parecz Erzsébet, Székely Pistike és Katóka, Kiss Pál, Csoma Mária és Jucika, Voith Miké, Schönfeld Gizi, Deák Tusi és Berta, Szabó Erzsi, Bornemisza Katalin, Csontos Andor, Szoboszlav Marianna, Mátyás József, Nagy Áron, Hajdu Lajos, Partos István, Szőke Juci és Piri, König József, Dávid Elza és Gizi, Hegedüs Zsiga, Pardavy Tibor, Horváth Sárka, Huszár Mária és Erzsébet, Kaesó Gazsika, Feruska és Tusika, Stauber Etta, Szérazokott unokák, Brassó, Parecz Erzsike, Texe Imre, Técsy Ilona, Kovrig gyerekek, Hergott, Pistike, Bocz Károly és Margit, König József, Király Lilli és Évi, Partos István, Kemény László, Benkő Pista és Pali, Sipos Béla és Ambrus, Horváth Sárka, Wittenberger Anca, Tihanyi Esztike, Stein Ica, Kiss Pál, Karakas Pityu, Kauntz Kornélia, Madaras Gyurka, Szilágyi Piri, Nóvák Béla és Laci, Gődény László, Dávid Erzsike.

A megfejtők között tizenkét könyvet sorsoltunk ki és Tótmag király öfelsége a következők nevét húzta ki: Molnár Irénke, Csikverebes, Hegedüs Zsiga, Nagyvárad, Gombos Lenke és Ödön, Kolozsvár, Boruzs Andor, Baeza, Petrás Sándor és Sári, Szászrégen, Szepessy Zoltán, Arad, Szentpétery testvérek, Szilágysonlyó, Merk Böske, Szatmár, Szilágyi Piri, Élesd, Kaesó Gazsika, Nyárádselye, Szabó Erzsi, Homoród, Székely Pistike és Katóka, Técső.

Elek nagyapó üzeni.

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

Csonka Irén, Torda. Oly alaposan beszámoltál az elmúlt térről, hogy ha nem volna egyik legszorgalmasabb levélíró unokám, akkor is megérdemelnéd, hogy külön levelet írjak neked. Irtam is levelet, de külön is megemlékezem itt arról, hogy milyen nagyszerűen sikerült a református „Mikulás” bazar, valamint a katolikus est is. Igen örvedetes az is, hogy egy három szö-lamból álló leány-dalárda alakult. Vajha az egész Erdélyben követnék a ti példátokat! — **Szepessy Zoltán, Arad.** Megdicsérek az őszinteségedért: a kutya azért harapott meg, mert a szomszéd ház kerítését mindig rugdosád, ezért a kutya megharagudott rád, s egyszer, amikor a kapu nyitva maradt, kiszaladt és megharagudott. Már ezért az őszinteségedért is megérdemelted, hogy a kutyaharapás begyógyult. Örömmel látom leveledből azt is, hogy édesanyád a Csodalámpát vette meg neked, s meg van könyvtáradban a Magyar Mese- és Mondavilág is, amely még az édesanyád volt, aki még ma is örömmel olvassa az én írásaimat te meg Nagyapóknak minden betűjét elolvasad, ahol talárod, sőt azt is, amit írunk róla. Bár még tíz éves sem vagy, már is ötven könyved van, vagyis ötven jó barátod. Szívöböl kívánom, hogy szaporodjanak a jó barátaid. Rejtvényeid közül a pontrejtvény sorra kerül. — **Dubb Árpád, Székelyudvarhely.** Az írásoddal igen meg vagyok elégedve, a koekarejtvényed sorra kerül. — **Kovács Mancsi és testvérei.** Megfeledeztek arról, hogy hol kelt a leveletek és így nem írhatom meg a kiadóbácsinak, hogy hová küldje a hiányzó számokat. A következő leveletekben írjátok meg a pontos címet s máskor ne feledkeztetek meg arról, hogy hol kelt a leveletek, mert ez a levélírásnak igen fontos szabálya. Számoltartom az ígéretet, hogy ezentul szorgalmasan írtok nekem. Igen jól esett olvasnom, hogy az arcképen az ágyatok fölött van, s reggel, amikor ráneztetek, azt gondoljátok, hogy Nagyapó mennyi örömet szerez nektek. A rejtvényekből válogatok. — **Incze Ernő, Százrazajta, Háromszékm.** Levelet is várok, nemcsak megfejtést! — **Dávid Erzsike, Galonya, Marosm.** Ugyanazt ízenem neked is. — **Pálffy István, Maroshévíz.** Azt írod, hogy édes apádék a meneküléskor Budapesten abban a házban laktak, ahol én, s tervezte is a látogatást, de az elmaradt. Hát azt igen sajnálom, mert lám, most visszaadtam volna a látogatást, mert Budapestről hazafelé utaztunkban, Maroshévíz mellett jöttünk el. Mondanom sem kell, hogy örömmel látlak unokáim seregében és szeretettel várom további leveleidet. — **Máthé Borcsa, Marosvásárhely.** Ha beteg voltál és nem írtál, nyugodt lehetsz, hogy nem haragszom, bár egyébként se haragudnám, mert haragudni egyáltalán nem tudok. Most, hogy egészséges vagy, elvárom a szorgalmas levelezést, mert az írásodra ráfér a javulás. — **Rosinger Sándor, Nagy-**

is tehetségre vall, de a verselésben nincs meg még a kellő gyakorlatod. Ezt pedig csak úgy pótolhatod, ha nagy figyelemmel olvasod a jelesebb költők verseit. — **Sigmond György, Aranyosgyéres.** Nyilvánvaló, hogy elvészték a leveleid, mert én minden levélre válaszolok, sőt amint látod, azokat az unokákat, akik csak megfejtést küldenek be, buzdítom a levélíráásra. Annak igen örvendek, hogy tisztá tizes a bizonyítványod s édesapád jutalmul husvétkor Badupestre visz. Őcsike most második gimnazista s bizonyosan igen örvendene, ha meglátogatnád. Címe: Lónyay-u. 18. a. A kiadóbácsinak írtam, hogy a Cimborát ezentul ne Campul-Mihai, hanem Campia Turziira cimezze, mert Gyéresnek most ez a neve. —

Hegedüs Zsiga, Nagyvárad. A számrejtvény megfejtésének a módját már kétszer is megírtam külön cikkben, majd megírom még egyszer, addig is valamelyik nagyobb iskolatársadtól kérdezd meg, mert bizonyára többen vannak, akik járatosak a számrejtvény megfejtésében s ezek szívesen megmagyarázzák neked. Ha te írtad a levelet, megdicsérek az írásodért, de ha nem te írtad, ami valószínű, akkor csak írdál te magad és pedig írdál minél többször, hogy gyakorold magadat az írásban és a fogalmazásban. — **Fischer Andor, Székelyudvarhely.** Sokat betegeskedtél, most kefél fel először az ágyból s első dolgod volt, hogy levelet írsz nagyapónak. Örvendek, hogy meggyógyultál s remélem, szorgalmasan fogsz írni ezután. — **Gyenge Dezső és Ibolyka, Csikmadéfalva.** Ugy emlékszem, hogy válaszoltam a leveletekre, amint hogy én válaszok minden levélre, amely hozzám érkezik. —

Hermann Lili és Tibor, Kolozsvár. Amiatt nem írtál oly sokáig, mert vártam az én válaszomat. Ha nem kaptál választ, ez azt jelenti, hogy én meg nem kaptam a te leveledet. A kiadóbácsit figyelmeztettem, hogy te előfizetést szereztél, tehát küldje el neked a sorsjegyet. A posta, fájdalom, megdrágult, s így nem várhatom, hogy minden héten írjatok, de amint látom, ti ezen úgy fogtok segíteni, hogy ritkábban írtek, de hosszabb levelet. Abban végtelenül csalódtok, hogy én nem örvendek, ha a nyáron meglepnetek. Anyukának tolmácsoljátok viszont üdvözetemet. Ha külön levelet akartok nagyapótl, írjátok meg pontos címeteket. A névrejtvény sorra kerül.

Hogy a „könyvmoly” rejtvényben melyiknek van igaza közületek, azt majd megtudjátok a Cimborából. — **Bornemisza Katalin és István, Pécsujfalu, Szlovénzkó.** A múlt év közepe óta ismered a Cimborát, de úgy szereted, mintha már öt év óta ismernéd. Ennek igen örvendek s annak is, hogy az unokák közül ismered Maléter Pált, aki nekem igen kedves unokám, s ismered Szepesházy Klárát és Csatáry Iryst, akiktől azonban még nem kaptam levelet, biztads hát őket, hogy írjanak szintén. A rejtvényed jó, de azzal a megfejtéssel már többször közöltem pótlórejtvényt, mást eszelj ki hát. — **Boruzs Andor, Bacza.** Ha még nem tudsz szép levelet írni, az igazán nem szűgyen, mert még csak második osztályos vagy. Írdál csak szorgalmasan nagyapónak, s majd meglátod, mint megjavul és szépül az írásod. Édesanyádnak, aki

mindig végig olvassa a Cimborát és hálával gondol a magyar gyermekek nagyapójára, külön levelet írtam. — **Kemény László, Bucsa.** Ismételten üzenem, hogy jó az írásod s még jobb lesz, ha szorgalmasan írsz nekem, arra azonban figyelmeztetek, hogy kék tinta szemrontó, használj hát ezután fekete tintát. A kiadóbácsinak üzenem: ne küldje tovább az újságot Szigetre, mert emiatt későn kapod. — **Radó Mária, Marosvásárhely.** Most írsz először nagyapónak, de remélem, nem utószór, s szorgalmasan írsz ezután. Azt igen helyesen teszed, hogy a jövő nyáron beszámolsz a vakációról. A kiadóbácsinak írtam, hogy a márciusi számokból egyet sem kaptál meg. Pécséretet érdemelsz, ha előfizetést szerzel, mert ezáltal is javul és szépül a Cimborá. — **Szabó Kari és Szilv, Temesvár.** A kiadóbácsinak írtam, hogy még mindig nem kaptátok meg a múlt nyáron nyert könyvet. Bizonyos, hogy a postán veszett el a könyv, de a kiadóbácsit szerencsét próbál és pótolja. — **Szegedi Piroska.** Pótlórejtvényed sorra kerül, te pedig pótoljad a mulasztásokat mert megfeledeztekl arról, hogy hol kélt a leveled. —

Horváth Sárika, Vulkán. Örvendek, ha nagy örömet szereztem a levelezőlapommal. Ebben az örömben ezután is lesz részed, ha oly szorgalmasan írsz nekem, mint ahogy eddig írtál. — **Beretky András, Egestő.** Igazad van, ha Budapesten töltöttem is a telet, Erdélyé vagyok egészen, minthogy ott is épp úgy szerkesztettem és írtam a Cimborát, mint itthon, s üzenem az én kedves unokáimnak. A marosvásárhelyi és a nyárádszeredai mise-mondás nagy sajnálatomra, ezuttal elmaradt, mert Makkai püspök ur éppen azon a héten vizsgálta meg a kollegiumot, amikorra a mesemondás tervezve volt, így a diákok, akik szintén szerepeltek volna a mesedélutánon, nem készülhetek rá. De majd meglesz máskor ez a mesedélután.

— **Benedek Edith, Bukarest.** Amint láthatod, már visszajöttem Budapestről, így hát, fájdalom, nem láthatjuk egymást, ha még oly közel van is a vasúthoz Körtefalva, ahol te nyaralni fogsz, mert én már áprilisban átutaztam ott. Örömmel látom, hogy szereztél két előfizetést, vagyis igazam volt, hogy Bukarestben sokezer magyar ember él, s lehetne ott szerezni sokkal többet is, de természetesen, te csak az ismerőseid szólíthatod meg.

— **Vásárhelyi Judith, Kolozsvár.** Azt bizony nem tudom megmondani, hogy mikor megyek megint Kolozsvárra. Valószínűleg decemberben, amikor Pestre megyünk. Marosvásárhelyen találkoztam a te édes jó apáddal, s mondanom se kell, hogy igen örültem e találkozásnak. Stosz Rózsika címét nem tudom, de remélem, hogy ennek az üzenetnek alapján ő majd jelentkezik s közli a címét veled. Mindjárt ide is írom az ő részére a te címedet: Caica Victoriei 46. — **Molnár Irénke, Csikverebes.** Hogy mikor jár le az előfizetésed, erről a kiadóbácsit értesít, mert ez az ő dolga, az enyém az újság szerkesztése. — **Beck János, Zsuzsi és Erzsi, Nagyvárad.** Most találkozom először a nevetekkel, várom a levelet, hogy közelebről megismerjelek. —

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hó. nap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

PÖTLÖREJTVÉNY

Beküldte: Jancsó Tibor.

- dél
- álog
- pos
- oka
- rany
- ár
- ra
- ós
- ír
- ágas
- déz
- öz
- ó
- par
- ég

Pósa Lajos egyik versének címe.

PÖTLÖREJTVÉNY

- ó
- ra
- a
- ob
- rás
- o

Város neve.

PÖTLÖREJTVÉNY

Beküldte: Ferenc István és Pál.

- uk
- íca
- andor
- ndre
- óka
- gér
- stván
- csnár
- psilanti
- egedü
- lom

Megfejtése: egy történetíró neve.

PÖTLÖREJTVÉNY

Beküldte: Dávid Elza és Giza

- ör
- skola
- ár
- alu
- rany
- ud
- tea
- ér
- ntézet
- osár
- lom
- éz
- rvos
- uk

Megfejtése: egy régi költő neve.

NÉVREJTVÉNY

Beküldte: Kiss István és Pál.

Péter, Ákos, Zombor, Mihály, Abel, Nándor, Yvet,
Pál, Éva, Endre, Rezső.

Megfejtése: egy híres egyházi szónok neve.

CIMBORA képes heti gyermeklap. Megjelenik havonta háromszor, minden hó 1., 10. és 20.-án.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Romániában negyedévenként 100 lei, Csehszlovákiában negyedévenként 20 Kc., Magyarországon negyedévenként 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Bațanii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bațanii-Mare (Nagybaczon), jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendő a „Cimbora“ részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvélymegfejtések.

KIADÓHIVATAL: Satu-Mare (Szatmár), Strada Mircea cel Mare 3. A kiadóhivatalhoz küldendő a „Cimbora“ előfizetési bejelentései és díjai.

Laptulajdonos: Szabadsajtó könyvnyomda és Lapkiadó.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.